

ISSN 2518-1467 (Online),
ISSN 1991-3494 (Print)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ

Х А Б А Р Ш Ы С Ы

ВЕСТНИК

НАЦИОНАЛЬНОЙ АКАДЕМИИ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

THE BULLETIN

THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

PUBLISHED SINCE 1944

6 (394)

NOVEMBER-DECEMBER 2021

ALMATY, NAS RK

NAS RK is pleased to announce that Bulletin of NAS RK scientific journal has been accepted for indexing in the Emerging Sources Citation Index, a new edition of Web of Science. Content in this index is under consideration by Clarivate Analytics to be accepted in the Science Citation Index Expanded, the Social Sciences Citation Index, and the Arts & Humanities Citation Index. The quality and depth of content Web of Science offers to researchers, authors, publishers, and institutions sets it apart from other research databases. The inclusion of Bulletin of NAS RK in the Emerging Sources Citation Index demonstrates our dedication to providing the most relevant and influential multidiscipline content to our community.

Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясы «ҚР ҰҒА Хабаршысы» ғылыми журналының Web of Science-тің жаңаланған нұсқасы Emerging Sources Citation Index-те индекстелуге қабылданғанын хабарлайды. Бұл индекстелу барысында Clarivate Analytics компаниясы журналды одан әрі the Science Citation Index Expanded, the Social Sciences Citation Index және the Arts & Humanities Citation Index-ке қабылдау мәселесін қарастыруда. Web of Science зерттеушілер, авторлар, баспашылар мен мекемелерге контент тереңдігі мен сапасын ұсынады. ҚР ҰҒА Хабаршысының Emerging Sources Citation Index-ке енуі біздің қоғамдастық үшін ең өзекті және беделді мультидисциплинарлы контентке адалдығымызды білдіреді.

НАН РК сообщает, что научный журнал «Вестник НАН РК» был принят для индексирования в Emerging Sources CitationIndex, обновленной версии Web of Science. Содержание в этом индексировании находится в стадии рассмотрения компанией Clarivate Analytics для дальнейшего принятия журнала в the Science Citation Index Expanded, the Social Sciences Citation Index и the Arts & Humanities Citation Index. Web of Science предлагает качество и глубину контента для исследователей, авторов, издателей и учреждений. Включение Вестника НАН РК в Emerging Sources Citation Index демонстрирует нашу приверженность к наиболее актуальному и влиятельному мультидисциплинарному контенту для нашего сообщества.

Бас редактор:

ҚОЙГЕЛДИЕВ Мәмбет Құлжабайұлы (бас редактор), тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 3

Редакция алқасы:

ОМАРОВ Бауыржан Жұмаханұлы (бас редактордың орынбасары), филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Нұр-Сұлтан, Қазақстан) Н = 4

МАТЫЖАНОВ Кенжехан Слямжанұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА корреспондент мүшесі (Алматы, Қазақстан) Н = 1

САПАРБАЕВ Әбдіжапар Жұманұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Халықаралық инновациялық технологиялар академиясының президенті (Алматы, Қазақстан) Н = 4

ЙОВИЦА Радун Патетре, Ph.D (археология), Нью-Йорк университетінің профессоры (Нью-Йорк, АҚШ) Н = 19

БАНАС Йозеф, әлеуметтану ғылымдарының докторы, Жешув технологиялық университетінің профессоры (Жешув, Польша) Н = 26

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, Украинаның еңбек сіңірген ғылым және техника қайраткері, «Киев-Могила академиясы» ұлттық университетінің кафедра меңгерушісі (Киев, Украина) Н = 2

МАКУЛОВА Айымжан Төлегенқызы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, Нархоз Университеті (Алматы, Қазақстан) Н = 3

ИСМАҒҰЛОВ Оразақ Исмағұлұлы, тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Нұр-Сұлтан, Қазақстан) Н = 6

ӘБЖАНОВ Ханкелді Махмұтұлы, тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 4

БИЖАНОВ Ахан Хұсайынұлы, саясаттану ғылымдарының докторы, ҚР ҰҒА корреспондент-мүшесі, Философия, саясаттану және дінтану институтының директоры (Алматы, Қазақстан) Н = 1

ТАЙМАҒАМБЕТОВ Жакен Қожахметұлы, тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 4

СҮЛЕЙМЕНОВ Майдан Күнтуарұлы, заң ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 1

САБИКЕНОВ Салахиден Нұрсарыұлы, заң ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 2

ҚОЖАМЖАРОВА Дариякул Пернешқызы, тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 2

БАЙТАНАЕВ Бауыржан Әбішұлы, тарих ғылымдарының докторы, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 1

БАЗАРБАЕВА Зейнеп Мүслімқызы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 1

ШАУКЕНОВА Зарема Каукенқызы, әлеуметтану ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 1

ЖОЛДАСБЕКОВА Баян Өмірбекқызы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА корреспондент мүшесі (Алматы, Қазақстан) Н = 2

НУРҚАТОВА Ляззат Төлегенқызы, әлеуметтану ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА корреспондент мүшесі (Алматы, Қазақстан) Н = 1

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Ресей білім академиясының академигі (Мәскеу қ.), Педагогикалық білім беруді дамыту орталығының директоры (Алматы, Қазақстан) Н = 1

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, педагогика кафедрасының меңгерушісі, К.Г. Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және басқару университетінің Әлеуметтік-гуманитарлық ғылымдар және технологиялар факультетінің деканы (Мәскеу, Ресей) Н = 34

ДИБО Анна Владимировна, филология ғылымдарының докторы, РҒА корреспондент-мүшесі, РҒА Тіл білімі институтының Орал-алтай тілдері бөлімінің меңгерушісі (Мәскеу, Ресей) Н = 3

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының Хабаршысы».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ (Алматы қ.). Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 12.02.2018 ж. берілген № 16895-Ж мерзімдік басылманың тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Тақырыптық бағыты: *әлеуметтік ғылымдар саласындағы зерттеулерге арналған.*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 300 дана.

Редакцияның мекен-жайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28, 219 бөл., тел.: 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы, 2021

Типографияның мекен-жайы: «Аруна» ЖК, Алматы қ., Мұратбаев көш., 75.

Главный редактор:

КОЙГЕЛЬДИЕВ Мамбет Кулжабаевич (главный редактор), доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 3

Редакционная коллегия:

ОМАРОВ Бауыржан Жумаханулы (заместитель главного редактора), доктор филологических наук, профессор, академик НАН РК (Нур-Султан, Казахстан) Н = 4

МАТЫЖАНОВ Кенжехан Слямжанович, доктор филологических наук, профессор, член-корреспондент НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 1

САПАРБАЕВ Абдижапар Джуманович, доктор экономических наук, профессор, почетный член НАН РК, президент Международной академии инновационных технологий (Алматы, Казахстан) Н = 4

ЙОВИЦА Радуга Пэтрэ, доктор философии (Ph.D, археология), профессор Нью-Йоркского университета (Нью-Йорк, США) Н = 19

БАНАС Йозеф, доктор социологических наук, профессор Жешувского технологического университета (Жешув, Польша) Н = 26

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заслуженный деятель науки и техники Украины, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина) Н = 2

МАКУЛОВА Айымжан Тулегеновна, доктор экономических наук, профессор, Университет Нархоз (Алматы, Казахстан) Н = 3

ИСМАГУЛОВ Оразак Исмагулович, доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК (Нур-Султан, Казахстан) Н = 6

АБЖАНОВ Ханкелди Махматович, доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 4

БИЖАНОВ Ахан Хусаинович, доктор политических наук, член-корреспондент НАН РК, директор Института философии, политологии и религии (Алматы, Казахстан) Н = 1

ТАЙМАГАМБЕТОВ Жакен Кожаметович, доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 4

СУЛЕЙМЕНОВ Майдан Кунтуарович, доктор юридических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 1

САБИКЕНОВ Салахиден Нурсариевич, доктор юридических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 2

КОЖАМЖАРОВА Дариякуль Пернешевна, доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 2

БАЙТАНАЕВ Бауржан Абишевич, доктор исторических наук, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 1

БАЗАРБАЕВА Зейнеп Муслимовна, доктор филологических наук, профессор, член-корреспондент НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 1

ШАУКЕНОВА Зарема Каукеновна, доктор социологических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 1

ЖОЛДАСБЕКОВА Баян Омирбековна, доктор филологических наук, профессор, член-корреспондент НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 2

НУРКАТОВА Лязгат Толегеновна, доктор социологических наук, профессор, член-корреспондент НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 1

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, академик Российской академии образования (г. Москва), директор Центра развития педагогического образования (Алматы, Казахстан) Н = 1

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики, декан факультета Социально-гуманитарных наук и технологий Московского государственного университета технологий и управления имени К.Г. Разумовского (Москва, Россия) Н = 34

ДЫБО Анна Владимировна, доктор филологических наук, член-корреспондент РАН, заведующий отделом урало-алтайских языков Института языкознания РАН (Москва, Россия) Н = 3

«Вестник Национальной академии наук Республики Казахстан».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы). Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан № 16895-Ж, выданное 12.02.2018 г.

Тематическая направленность: *посвящен исследованиям в области социальных наук.*

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 300 экземпляров.

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, тел. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Национальная академия наук Республики Казахстан, 2021

Адрес типографии: ИП «Аруна», г. Алматы, ул. Муратбаева, 75.

Editor in chief

KOIGELDIEV Mambet Kulzhabaevich (Editor-in-Chief), Doctor of History, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 3

Editorial board:

OMAROV Bauyrzhan Zhumakhanuly (Deputy Editor-in-Chief), Doctor of Philology, Professor, Academician of NAS RK (Nur-Sultan, Kazakhstan) H = 4

MATYZHANOV Kenzhakhan Slyamzhanovich, Doctor of Philology, Professor, Corresponding Member of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 1

SAPARBAYEV Abdizhappar Dzhumanovich, Doctor of Economics, Professor, Honorary Member of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology, (Almaty, Kazakhstan) H = 4

JOVICA Radu Petre, Ph.D, History, Archeology, Professor, New York University (New York, USA) H = 19

BANAS Joseph, Doctor of Social science, Professor, Rzeszow University of Technology (Rzeszow, Poland) H = 26

LUKYANENKO Irina, doctor of economics, professor, honored worker of Science and Technology of Ukraine, head of the department of the National University «Kyiv-Mohyla Academy» (Kiev, Ukraine) H = 2

MAKULOVA Aymzhan Tulegenovna, doctor of economics, professor, Narkhoz University (Almaty, Kazakhstan) H = 3

ISSMAGULOV Orazak Issmagulovich, Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of NAS RK (Nur-Sultan, Kazakhstan) H = 6

ABZHANOV Khankeldi Makhmutovich, Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 4

BIZHANOV Akhan Khusainovich, Doctor of Political Sciences, Corresponding Member of NAS RK, Director of the Institute of Philosophy, Political Science and Religion (Almaty, Kazakhstan) H = 1

TAIMAGAMBETOV Zhaken Kozhakhmetovich, Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of NAS RK, (Almaty, Kazakhstan) H = 4

SULEYMENOV Maidan Kuntuarovich, Doctor of Law, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 1

SABIKENOV Salakhiden Nursarievich, Doctor of Law, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 2

KOZHAMZHAROVA Dariyakul Perneshevna, Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 2

BAITANAEV Baurzhan Abishevich, Doctor of Historical Sciences, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 1

BAZARBAYEVA Zeinep Muslimovna, Doctor of Philology, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 1

SHAUKENOVA Zarema, Doctor of Sociology, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 1

DZHOLDASBEKOVA Bayan Umirbekovna, Doctor of Philology, Professor, Corresponding Member of NAS RK H = 2

NURKATOVA Lyazzat Tolegenovna, Doctor of Social Sciences, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan (Almaty, Kazakhstan) H = 1

ABYLKASYMOVA Alma Yessimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of NAS RK, academician of the Russian Academy of Education (Moscow), Director of the Center for the Development of Pedagogical Education (Almaty, Kazakhstan) H = 1

SHISHOV Sergey, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy, Dean of the Faculty of Social Sciences and Humanities and Technologies of the Razumovsky Moscow State University of Technologies and Management (Moscow, Russia) H = 34

DYBO Anna Vladimirovna, Doctor of Philology, Corresponding Member of the Russian Academy of Sciences, Head of the Department of Ural-Altai Languages of the Institute of Linguistics of the Russian Academy of Sciences (Moscow, Russia) H = 3

Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: RPA «National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan» (Almaty). The certificate of registration of a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications of the Republic of Kazakhstan No. **16895-Ж**, issued on 12.02.2018.

Thematic focus: *it is dedicated to research in the field of social sciences.*

Periodicity: 6 times a year.

Circulation: 300 copies.

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

BULLETIN OF NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
ISSN 1991-3494

Volume 6, Number 394 (2021), 107-113

<https://doi.org/10.32014/2021.2518-1467.209>

UDC 330.336

IRSTI: 06.71.57

Shayakhmetova L.M.^{1*}, Maydirova A.B.¹, Moldazhanov M.B.²

¹Eurasian national university named after L.N. Gumilyov, Nur-Sultan, the Republic of Kazakhstan:

² Alikhan Bokeikhan University, Semey.

E-mail: Liliya-shayahmetova@mail.ru

ASSESSMENT OF THE INVESTMENT POTENTIAL OF THE TOURISM INDUSTRY OF KAZAKHSTAN IN SPECIALLY PROTECTED NATURAL AREAS

Abstract. The article discusses the investment potential of the tourism industry of Kazakhstan in specially protected natural areas (SPNA). The ecological type of tourism in Kazakhstan as of 2021 has a low demand among visitors of inbound tourism, only 12.8%. At the same time, 13 protected areas are located on the territory of Kazakhstan, capable of satisfying more than 1,500 thousand visitors annually, which is confirmed by the data of 2019. Attracting investments in the field of ecological tourism in the territories of protected areas will help solve the problems of development of this sector of the country's economy, since the tourism industry is the most affected industry from the corona virus pandemic, both in Kazakhstan and around the world. One of the most effective ways to attract investment in the tourism industry will be the creation of a cluster organization of protected areas as an innovative form of tourism management in national parks, as well as the development of an IT application for protected areas. In addition, by attracting investments and creating a favorable investment climate for both foreign and domestic investors, the six problems of tourism development in Kazakhstan identified in the study will be solved.

Key words: Investments, investments in the tourism industry, investments in the protected areas of Kazakhstan, the investment climate of the tourism industry of the Republic of Kazakhstan.

INTRODUCTION. The development of the tourism industry in the country is the most profitable effective tool in increasing the revenue side of the budget. This statement has been repeatedly proven in practice in countries such as the UAE, Turkey, Saudi Arabia and others. One of the ways to develop the tourism sector of the listed countries is their geographic and natural potential.

If we consider the geographical location of Kazakhstan on the map of the Eurasian continent, then we can make one single conclusion about the boundless tourist and recreational potential of our country. For example, only on the territory of Kazakhstan there are 13 state natural parks, which occupy 9% of the country's area and stretch over more than 24 million hectares of land. Which require appropriate investments for their development [1, 2].

MATERIALS. The Committee of the Tourism Industry in 2020, with its systematic work, ensured an increase in investment in fixed assets in the tourism sector by more than 1.3 times compared to 2019. In 2021, according to the plan of the tourism industry committee, the implementation of 115 projects with a total investment of 1.1 trillion tenge will continue. This work and new measures of state support for investors will become a driver for the development of domestic and inbound tourism. In addition, in order to further increase the investment attractiveness of the tourism sector and create favorable conditions for vacationers, the Draft Law "On Tourism Activities" has been developed. This bill provides for new unprecedented incentive measures associated with subsidizing tour operators for each foreign tourist and domestic flights for children, reimbursing investors for the purchase of equipment for ski resorts and tour buses, in the construction of tourist facilities and roadside service facilities, as well as subsidizing the maintenance of sanitary facilities in tourist destinations in the post-view period.

However, without assessing the current situation in the tourism industry, analyzing the demand for specially protected natural areas (SPNA), it will not be possible to effectively distribute investments.

The hypothesis of the study is based on the fact that attracting investments in the development of ecological

tourism in the territories of SPNA will increase the attractiveness of the tourism industry of Kazakhstan in the context of a pandemic, as well as increase the share of the tourism industry in the country's GDP.

METHODS are statistical, analytical and deductive.

RESULTS. According to the Bureau of National Statistics of the Agency for Strategic Planning and Reforms of the Republic of Kazakhstan, in 2020 the largest number of tourists visited Kazakhstan from Russia - 30.2%, from Uzbekistan - 18%, from Kyrgyzstan - 12.3%, from Turkey - 11.3%, from Ukraine - 8.5%.

At the same time, the number of inbound tourists in 2021 is projected to reach 8.3 million people, and by 2030 it will grow to 10.1 million people. Domestic visitors are expected to be 5.3 million in 2021 and 11 million in 2030. In general, the planned increase will be 200 thousand incoming and 600 thousand internal guests per year. At the same time, the average expenses of foreigners should grow to 248 thousand tenge, and foreigners - up to 71.8 thousand tenge.

Tourism is the most affected industry in the context of the corona virus pandemic, both in Kazakhstan and around the world. The imposed quarantine restrictions, border closures and suspension of flights have significantly influenced business plans in this segment and consumers of travel services. As for the export and import of tourism services, for example, the number of visitors to our country in 2020 amounted to 2 million people, and the number of citizens of Kazakhstan who left for international destinations was 2.8 million people. The fall in these two directions of tourism averaged 75%. If the market of services for foreign guests was partially filled by domestic tourists and travel companies were able to reorient themselves, then the situation with regard to outbound tourism was more complicated "[7].

With regard to domestic tourism, the situation here looks a little better. With our forecast of a decrease in tourists and the volume of services provided to 70-80%, the actual number of domestic tourists amounted to 4.5 million people with a decrease of 33%, and the volume of services provided - 67 billion tenge with a decrease of 45%. At the same time, against the background of a general decrease in the number of tourists in the country, there is an increase in the number of people rested in the resort areas of the country from 1.2 million to 1.7 million people.

The main item of expenses for visitors in 2020 was transportation costs for international transport - 65.8% and accommodation in places of accommodation - 12.7%. An insignificant part of expenses falls on the purchase of goods - 8.7% and food - 8.3%.

Figure 1 shows information on the distribution of inbound visitors by type of tourism in 2020.

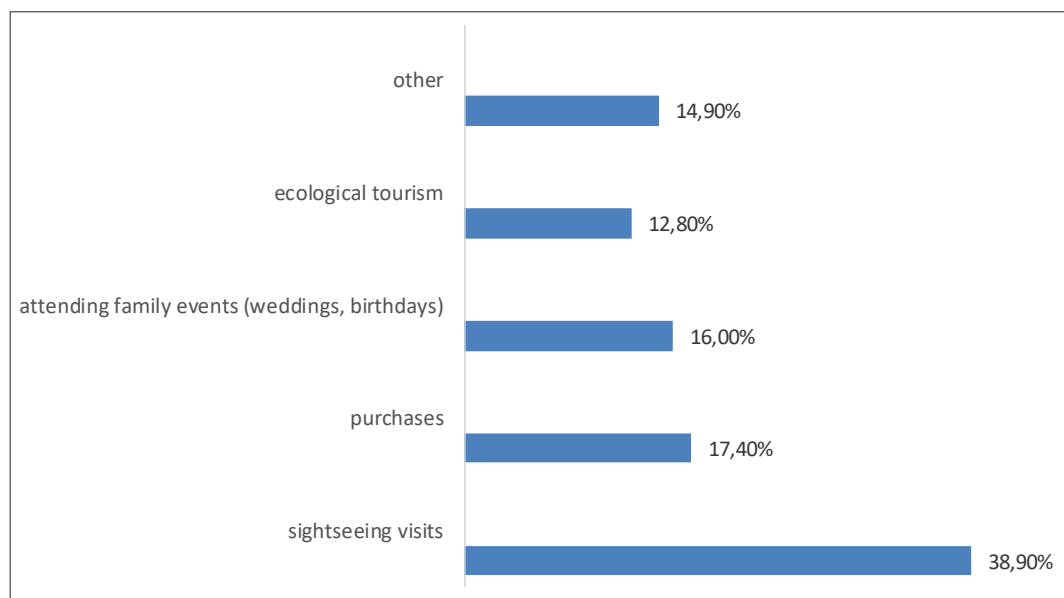

Figure 1. Distribution of inbound visitors by type of tourism in 2020, in percent

The analysis of the indicators in Figure 1 reflects the very low interest of tourists in ecological tourism, which confirms the hypothesis about the need to develop this type of tourism in the Kazakhstan market of tourist services. National parks of Kazakhstan and other territories with a special legal status play a special role for the development of ecological tourism. The main direction, which has great prospects for attracting foreign tourists, is ecological tourism. Of the 13 national parks of the country in terms of regions, five SPNA

are located in the Almaty region (Ile-Alatau, Altyn-Emel, Charyn, Kolsai Lakes, Zhongar-Alatau), which account for about 40% of the total number of SPNA.

The second share, about 40%, is shared by Akmola and East Kazakhstan regions, which have three and two national parks on their territory, respectively (Kokshetau, Burabay, Buyratau, Tarbagatai, Katon-Karagaysky). The remaining 10% of SPNA are located in the South Kazakhstan, Karaganda and Pavlodar regions (Bayanaul, Karkaralinsky, Sairam-Ugam)

To analyze the interest of tourists in ecological tourism in protected areas, let us consider the indicators of the number of visitors served by type of tourism for 2018-2020. (Table 1). At the same time, I would like to note that there is no specific information in the context of SPNA in the statistical bulletins and statistical indicators.

Table 1. Number of visitors served by type of tourism for 2018-2020, thousand people

	Entry	Structure	Internal	Structure
Total 2020	2034,8	100	4463,2	100
locations	252,7	12,42	3328,6	74,58
sanatoriums	0,2	0,01	218,7	4,9
SPNA	70,0	3,44	915,9	20,52
Total 2019	8515,0	100	6657,5	100
locations	979,8	11,51	5286,8	79,41
sanatoriums	1,2	0,01	312,1	4,69
SPNA	443,0	5,20	1 058,6	15,90
Total 2018	8789,3	100	5864,7	100
locations	830,9	9,45	4695,9	80,07
sanatorium	2,2	0,03	296,9	5,06
SPNA	364,9	4,15	871,9	14,87

Note: compiled by the authors based on data from the Bureau of National Statistics of the Agency for Strategic Planning and Reforms of the Republic of Kazakhstan

Analysis of the demand for tourist and recreational resources of SPNA showed that in 2018 the share of served visitors was only 4.15% in inbound tourism and 14.87% of the total number of tourists served.

In 2019, the indicators of demand for SPNA amounted to 5.2% in inbound tourism and 15.9% in domestic tourism, therefore, there was an increase in the demand for foreign tourists in SPNA by 1.05%, while domestic tourists became interested in recreation in protected areas by 1, 03%.

In 2020, due to the spread of CVI-19, more than 2 million tourists visited Kazakhstan, which is more than 6 million visitors less than in 2019. Of course, this trend is associated with measures to counter the spread of corona virus infection and improve control at border posts and airports [8, 9]. The situation with CVI-19 also affected the dynamics of visitors to protected areas in inbound tourism, that is, a decrease in demand to 3.44%. However, the closed borders had a positive effect on the demand for protected areas for domestic tourists, bringing the share of demand to 20.52%, which exceeds the share of domestic tourism in 2019 and 2018. by 4.62% and 5.65%.

In our opinion, attracting investments in the field of ecological tourism in the territories of SPNA will help to solve the problems of the development of this sector of the economy in the tourism management system [10]. Part of the investment will be directed to the development of such innovative products as:

- creation of a cluster organization of SPNA as an innovative form of tourism management in National Parks;

- development of an IT application for SPNA, reflecting both general information and information about tourist and recreational resources of National Parks, and useful information for vacationers: accommodation, tourist routes, information about infrastructure, services by type of tourism, etc.

DISCUSSION. One can endlessly talk about the peculiarities of the tourist and recreational potential of the Republic of Kazakhstan. The main potential, of course, is the nature that these territories possess. Indescribable landscapes, flora and fauna inhabiting the parks, long history, special climatic conditions can satisfy even the most fastidious tourists and attract various consumers of tourist services of developing types of tourism. For the effective development of tourism in Kazakhstan, it is necessary to attract investments.

In 2019, Kazakhstan's investment in tourism reached a record in the history of the country - 153.7 billion tenge.

The industry is developing at a moderate pace with little socio-economic impact on a national scale. In 2019, the cumulative contribution of tourism according to the WTTC methodology to the total GDP was 5.6%.

According to the calculations of the national company Kazakh Tourism, in 2021-2030 it is planned to attract at least 352 billion tenge of investments for the construction of accommodation places, zones and holiday homes in destinations, the development of tourism infrastructure on the territory of existing resorts and other tourist facilities. Of these, 35 billion tenge - every year [3].

In addition, the national company expects that investment in fixed assets in the tourism industry will triple to 600 billion tenge by 2025. In 2019, this figure was 469.5 billion tenge. Of these, 24.8% were directed to the development of accommodation and food services, which is 12% less than in the previous year. In 2019, 32.7% of the total attracted investments in the industry were directed to the sphere of arts, entertainment and recreation, also having increased by 12% in comparison with the previous period.

Due to the implementation of projects, according to the plans of Kazakh Tourism, 3 thousand new rooms will appear in the accommodation, and the number of tourist routes will increase by 18. Also, the number of products and services in this area will grow by 15% annually.

In the next 10 years, it is planned to create five tourist clusters in Kazakhstan: Nur-Sultan, Almaty, East Kazakhstan, South Kazakhstan and West Kazakhstan [4].

As part of the plan, it is being implemented to ensure the investment climate of the above clusters for the following types of tourism: Nur-Sultan will be defined as the center of business, medical and educational, Almaty - business and international skiing, East Kazakhstan - ecological, including agricultural, forest, adventure, South Kazakhstan - cultural, including spiritual, ethnographic, Western Kazakhstan - beach tourism [4].

For example, in order to attract investments in the tourism industry of East Kazakhstan and the development of sanatorium tourism, a territory has been determined for the construction of new recreation facilities. For this, a project of detailed planning of the investment site (60 hectares) has been developed, where the development of 24 land plots is envisaged [5]. The standard regulation of the tender for the construction of hotels on the shores of Lake Alakol has been approved, within the framework of which measures of state support and the provision of land plots are provided [6].

CONCLUSIONS. Summarizing the results of the study, investments are one of the most important factors in the development of the tourism industry, since their volumes and structure depend on:

- the dynamics of the industry development in the long term;
- financial and economic indicators of the industry in the future;
- qualitative characteristics of tourist facilities and enterprises in the future;
- throughput, production capacity and capacity of tourist facilities;
- structural proportionality of the development of the industry (simultaneous development of hotels, transport, food networks, communications, etc.);
- general conjuncture of tourist supply and demand in the territorial context (competitive environment).

Despite the presence of tourist potential in SPNA, there are a number of problems in the development of ecotourism in the territories of the National Parks of Kazakhstan. Among the problems associated with the implementation of innovations in the field of IT and management, one can single out: the absence of the Innovation Cluster of SPNA and an innovative IT application of SPNA for smart phones or tour operators.

In addition, it is necessary to highlight the organizational problems for attracting investments in the development of ecological tourism, without which the application of innovations will not bring an effective result in the near future:

1. The problem of quality management of the development of ecotourism in SPNA. All SNNPs in their location actually border on each other, which require the introduction of cluster technologies to increase the demand for ecotourism in the territories of protected areas.

To solve this problem, it is necessary to create a Cluster Organization by creating a central body for the regulation of tourist activities in protected areas, which will coordinate the activities of tourist centers in the protected areas. Campuses can be created on the basis of PPP. The functions of tourist centers will include accommodation of visitors, development of routes, research of the tourist potential of protected areas, creation of a full range of services for visitors "All inclusive" From transfer to transfer "[11].

The creation of tourist centers will reduce the unemployment rate in nearby settlements, increase the competitiveness of Kazakhstan's ecotourism in protected areas and, as a result, increase the share of tourism in GDP.

The development of tourism in the ecological zones of protected areas should be a priority activity in the development of the economy of Kazakhstan. The priority direction of the cluster's development is a model of a two-circuit cluster with border territories of foreign countries, creating an international innovative cluster of protected areas. For example, the unification of the Katon-Karagai SNPP with the border territories of the Altai Territory of the Russian Federation [12].

2. The problem of legislative regulation of tourist activities in protected areas. Analysis of the main regulatory legal acts that regulate tourist activities in specially protected natural areas are the Law of the Republic of Kazakhstan "On specially protected natural areas", the Land Code of the Republic of Kazakhstan, the Forest Code of the Republic of Kazakhstan.

The law separately regulates the conditions for the implementation of tourist and recreational activities:

1) the implementation of tourist activities in national parks is allowed directly by SNNPs if they have a license for tour operator activities and by individuals and legal entities without a license;

2) plots are provided for short-term use up to 5 years and long-term use up to 49 years with a permit;

3) plots for the implementation of tourist and recreational activities are provided in accordance with the master plan for the development of the infrastructure of the State Scientific and Production Enterprise and only in the zones of tourist, recreational and limited economic activities.

Conditions for construction in GNPP:

1) pre-emptive right to extend the term of the contract with the previous user after the expiration of the contract;

2) the need to conclude an agreement for the implementation of tourist and recreational activities, securing the right to use the site;

3) the obligation to bring the site into a condition that ensures the safety of the objects of the state natural reserve fund, and compliance with the requirements for environmental protection. In turn, the process of obtaining a permit for the use of a site, concluding an agreement and the tender procedure preceding the permit is governed by separate rules.

To solve this problem, it should:

- to develop a State Program for the development of ecotourism of SPNA as the most promising type of economic activity;

- to develop the Law of the Republic of Kazakhstan "On tourist activities in SPNA";

- to systematize forest, land and tax legislation, taking into account the creation of favorable conditions for travel agencies operating in SPNA;

3. Infrastructure development problem. For 2020, there is the most developed infrastructure for visiting SPNA in Akmola, Pavlodar, Turkestan, Karaganda and Almaty regions. Work is underway to update the Taldykorgan-Ust-Kamenogorsk roads, which can provide a tourist flow to the Katon-Karagai Natural Park. To develop the flow of inbound tourism, the airports of Ust-Kamenogorsk, Semey, Almaty, Nur-Sultan, Turkestan were updated and brought into line with international standards.

To solve infrastructure problems, it should:

- to establish helicopter areas in SPNA zones, which would be on the balance of tourist centers ;

- to establish new air services for non-residents with a transfer in the cities of Nur-Sultan, Almaty and regional centers where SPNA are located;

- to establish road routes, without the construction of new capital roads, in order to preserve the environment (jeeping).

4. The problem of environmental pollution and violation of the principle of inviolability of natural wealth.

An increase in the demand for tourist services in the territories of SPNA, as a result, will entail a violation in the ecosystem of the territories, there will be a risk of pollution with household waste, daily products and construction waste.

To solve these problems, it is necessary to create a structural subdivision, which, together with the territorial bodies of the SNPP, will carry out periodic cleaning of the territories with the subsequent removal of garbage to the disposal sites. To carry out propaganda among the local population and visitors of the protected areas about the respect for the environment in the protected areas.

5. Lack of indicators for the development of protected areas and tourism in these territories.

To solve this problem, the Committee on Statistics of the Ministry of National Economy of the Republic of Kazakhstan needs to develop a set of indicators for the development of tourism in protected areas, by analogy with the system of indicators for tourism in resort areas. Periodically issue bulletins on the development of tourism in protected areas

6. Lack of local staff with appropriate education in tourism, hotel and restaurant business.

This problem is being solved locally through the Employment Centers, which can order retraining and retraining courses for the economically active population for the needs of tourism enterprises in the region. Also, vocational guidance of young professionals to choose a specialty in the direction of Services - Tourism.

All of the above problems will be solved in the case of attracting investments, effectively implementing the tourism development program in the Republic of Kazakhstan and creating a favorable climate for both foreign and domestic investors.

Шаяхметова Л.М.^{1*}, Майдырова А.Б.¹, Молдажанов М.Б.²

¹ Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті
Нұр-Сұлтан, Қазақстан;

² Alikhan Bokeikhan University Семей, Қазақстан.

ЕРЕКШЕ ҚОРҒАЛАТЫН ТАБИҒИ АУМАҚТАРДАҒЫ ҚАЗАҚСТАННЫҢ ТУРИЗМ ИНДУСТРИЯСЫНЫҢ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ӘЛЕУЕТІН БАҒАЛАУ

Аннотация. Мақалада ерекше қорғалатын табиғи аумақтардағы (ЕҚТА) Қазақстанның туризм индустриясының инвестициялық әлеуеті қарастырылған. Қазақстанның экологиялық туризм түрі 2021 жылғы жағдай бойынша сырттан келетін туристер арасында төмен сұранысқа ие, барлығы 12,8% құрайды. Бұл ретте Қазақстан аумағында жыл сайын 1500 мыңнан астам сырттан келетін туристерді қанағаттандыра алатын 13 ЕҚТА орналасқан, бұл 2019 жылғы деректермен расталады. ЕҚТА аумақтарында экологиялық туризм саласына инвестициялар тарту ел экономикасының осы секторын дамыту мәселелерін шешуге көмектеседі, өйткені Туризм индустриясы – Қазақстанда да, бүкіл әлемде де коронавирустық инфекция пандемиясынан ең зардап шеккен сала. Туризм индустриясына инвестициялар тартудың неғұрлым тиімді бағыттарының бірі ұлттық парктерде туризмді басқарудың инновациялық нысаны ретінде ЕҚТА-ның кластерлік ұйымын құру, сондай-ақ ЕҚТА-ның IT-қосымшасын әзірлеу болады. Сонымен қатар, отандық және шетелдік инвестицияларды тарту Қазақстандағы туризмді дамытудың алты мәселесін шешудің алғышарты ретінде қарастыруға болады.

Түйін сөздер: инвестициялар, туризм индустриясына инвестициялар, Қазақстанның ЕҚТА инвестициялар, ҚР туризм индустриясының инвестициялық климаты.

Л.М. Шаяхметова.^{1*}, А.Б. Майдырова¹, М.Б. Молдажанов²

¹ Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева,
Нур-Султан, Казахстан;

³ Alikhan Bokeikhan University, Семей, Казахстан.

ОЦЕНКА ИНВЕСТИЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА ИНДУСТРИИ ТУРИЗМА КАЗАХСТАНА НА ОСОБО ОХРАНЯЕМЫХ ПРИРОДНЫХ ТЕРРИТОРИЯХ

Аннотация. В статье рассмотрен инвестиционный потенциал индустрии туризма Казахстана на особо охраняемых природных территориях (ООПТ). Экологический вид туризма Казахстана по состоянию на 2021 год имеет низкую востребованность среди посетителей въездного туризма, всего 12,8%. При этом на территории Казахстана располагаются 13 ООПТ, способные удовлетворить более 1500 тысяч посетителей ежегодно, что подтверждается данными 2019 года. Привлечение инвестиций в сферу экологического туризма на территориях ООПТ помогут решить проблемы развития данного сектора экономики страны, так как индустрия туризма - самая пострадавшая отрасль от пандемии коронавирусной инфекции, как в Казахстане, так и во всем мире. Одним из наиболее эффективных направлений привлечения инвестиции в индустрию туризма будет создание Кластерной организации ООПТ как инновационной формы управления туризмом в Национальных парках, а также разработка IT-приложения ООПТ. Кроме того, путем привлечения инвестиций и созданием благоприятного инвестиционного климата как для зарубежных, так отечественных инвесторов будут решены, выявленные в исследовании, шесть проблем развития туризма в Казахстане.

Ключевые слова: Инвестиции, инвестиции в индустрию туризма, инвестиции в зоны ООПТ Казахстана, инвестиционный климат индустрии туризма РК.

Information about authors:

Shayakhmetova Liliya – Doctoral student of the Faculty of Economics of the L.N. Gumilyov Eurasian National University Nur-Sultan, Republic of Kazakhstan, Liliya-shayahmetova@mail.ru/ <https://orcid.org/0000-0002-2731-7011>;

Maydirova Aigul– Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Economics and Entrepreneurship at L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan city, Republic of Kazakhstan, Maydirova2010@gmail.com/ <https://orcid.org/0000-0002-7053-5225>;

Moldazhanov Marat- PhD Doctor, Senior Lecturer of the Department of Business and Management, Alikhan Bukeikhanov University, Semey City, Republic of Kazakhstan, mmarat84@inbox.ru/ <https://orcid.org/0000-0003-0872-5797>.

REFERENCES

1. Dosmakhov, S. M. Razvitie e`kologicheskogo turizma na osobo okhranyaemy`kh prirodny`kh territoriyakh v Kazakhstane / S. M. Dosmakhov, L. T. Malaeva // Biosfernoe khozyajstvo i ustojchivoe razvitie sel'skikh territorij : Sbornik materialov VI mezhdunarodnoj nauchno-prakticheskoy konferenczii, Irkutsk, 10–12 noyabrya 2016 goda / Redkollegiya A.V. Vinober i dr.. – Irkutsk: Obshhestvo s ogranichennoj otvetstvennost' yu «Izdatel'stvo Ottisk», 2016. – S. 18-20.
2. T. P. Levchenko, T. A. Tyuleneva, K. E. Khasenova, M. B. Moldazhanov. Rekreacziorny`e resursy` kak faktor ustojchivogo razvitiya turistskikh organizacziy // Nauka o cheloveke: gumanitarny`e issledovaniya. – 2019. – # 3(37). – S. 204-211. – DOI 10.17238/issn1998-5320.2019.37.204.
Official site JSC NC «Kazakh Tourism» [Electronic resource] –2021- URL <https://qaztourism.kz/ru/blog> (date of the application 10.05.2020)
3. Bekzada Ishekenova. V Kazakhstane planiruyut privlech` sotni milliardov tenge v turizm [Electronic resource]. - 2020. – URL: <https://ism.kz/na-koronavirus-uzhe-potratili-71-mlrd-tenge> (date of application 10.05.2020)
4. Official website of the Akimat of the East Kazakhstan region [Electronic resource] –2021- URL: <https://www.gov.kz/memleket/entities/akimvko/press/article/details/8290?lang=ru> (date of application 10.05.2020)
5. State program for the development of inbound and domestic tourism in the Republic of Kazakhstan for 2019 - 2023 [Electronic resources]. - 2020. – URL: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/P1900000360/links> (date of application 10.05.2020)
6. How the pandemic hit the tourism industry in Kazakhstan. And what is happening in the tourism market now. [Electronic resources] – 2020 - URL: <https://kursiv.kz/news/obschestvo/2020-03/kak-pandemiya-udarila-po-turisticheskoy-otrasli-kazakhstana>
7. Shayakhmetova, Liliya; Maidirova, Aigul; Moldazhanov, Marat. State Regulation of the Tourism Industry for Attracting International Investment. Journal of Environmental Management and Tourism, [S.l.], v. 11, n. 6, p. 1489 - 1495, sep. 2020. ISSN 2068-7729.
8. Dmitrieva, O. V. et al. Economic and Legal Aspects of Regulating the Tourism Industry. Journal of Environmental Management and Tourism, [S.l.], v. 11, n. 4, p. 837-843, june 2020 DOI: [https://doi.org/10.14505/jemt.v11.4\(44\).07](https://doi.org/10.14505/jemt.v11.4(44).07)
9. S. Ziyadin, S. Suieubayeva, N. Kabasheva, M. Moldazhanov. Economic rationale for the investment attractiveness of China at present // Ekonomichnij chasopis-XXI. – 2017. – Vol. 163. – No 1-2. – P. 35-40. – DOI 10.21003/ea.V163-07.
10. Moldazhanov, M.B. Klasternaya organizacziya kak instrument povy`sheniya e`ffektivnosti sfery` turizma Respubliki Kazakhstan / M.B. Moldazhanov. – Semej: ID “Intellekt”, 2017. – 128 s. – ISBN 9786017915278.
11. Moldazhanov, M.B. Klasternaya organizacziya kak instrument povy`sheniya e`ffektivnosti sfery` turizma Respubliki Kazakhstan: avtoreferat dissertaczii na soiskanie uchenoj stepeni kandidata e`konomicheskikh nauk / Moldazhanov Marat Betimbaevich. – Sochi, 2015. – 22 s.

НОВЫЙ ВКЛАД В ПЕДАГОГИЧЕСКУЮ НАУКУ КАЗАХСТАНА

В последние годы я консультирую молодых ученых, но в основном читаю новые научные труды ученых страны. Среди них особо выделил бы работу академика Национальной академии наук Республики Казахстан, доктора педагогических наук, профессора Абылкасымовой А.Е. «Модернизация системы образования в Республике Казахстан» на трех языках – казахском, русском и английском. Научное издание (Алматы: Мектеп, 2021. – 218с.). Данную работу она посвятила предстоящему 30-летию независимости страны. Рецензентами являются экс-министры образования и науки Казахстана – Президент Национальной академии наук РК, академик, доктор химических наук, профессор Журинов М.Ж. и ректор Казахского национального университета имени аль-Фараби, почетный академик Национальной академии наук РК, доктор филологических наук, профессор Туймебаев Ж.К., работа рекомендована Ассоциацией высших учебных заведений РК.

Вышеперечисленное придает большую весомость выполненному профессором Абылкасымовой А.Е. научному труду.

Однако прежде чем перейти к анализу работы хотел бы сказать о следующем. В учебниках советского периода развития Казахстана сказано: «Казахи вели кочевой и полукочевой образ жизни, не имели письменности и население почти поголовно было безграмотным». Это утверждение соответствует истине лишь отчасти. Дело в том, что до Октябрьской революции 1917 года казахское население пользовалось арабским алфавитом и латиницей, однако точных статистических данных по численности людей, владеющих арабской письменностью нет.

Система образования страны является ключевой для любого народа, которая стремится и движется по прогрессивному пути развития, чтобы не отстать от передовых государств мира. И нам важно было изучить этапы и направления развития Казахстана во многих сферах, и, прежде всего, в системе образования. Отрадно, что эту огромную работу смогла реализовать ученый-педагог в лице профессора Абылкасымовой А.Е. В своей работе она разделила развитие системы образования в Казахстане на различные этапы в жизнедеятельности казахского народа – средневековый, период присоединения к Российской империи (1731-1917гг.) и советский (1918-1991гг.). Автор показала, что казахи не на пустом месте строили будущее своего образования, при этом преодолели множество трудностей.

Известно, что в современном мире достойны уважения только те народы, которые помнят и чтят свою историю какой-бы она не была, хорошо знают достижения и проблемы сегодняшнего дня, и на основе этих знаний создают будущее своего государства и живущего в ней народа. Благодаря таким научным работам мы по крупицам возрождаем историю казахского народа в прошлом в различных отраслях знаний.

В настоящее время казахстанцам важно знать в каком направлении должна развиваться система образования Казахстана, эту проблему автор смогла раскрыть в первом разделе своего труда «О тенденциях развития системы образования в современном мире».

В целом, научное издание посвящено изучению и анализу состояния и развития системы общего среднего и высшего образования, в том числе педагогического образования и повышения квалификации педагогических работников, в постсоветский период становления и развития независимого Казахстана.

Государственная политика Республики Казахстан в области образования после 1991 года осуществлялась в направлении реформирования законодательной базы, изменения системы управления и финансирования в контексте поставленной Главой государства Н.Назарбаевым задачи по качественному преобразованию всей системы образования, которое является одним из основных элементов становления суверенного государства, его реальной политической и экономической независимости. В этой связи модернизация образования напрямую связывалась с проблемами развития всего общества и изменениями, происходящими в политике, идеологии, экономике и социальной сфере.

Современная система образования нашей страны была заложена в конце 90-х годов прошлого

века тремя базовыми документами: Законом «Об образовании», Государственной программой «Образование» и Государственными стандартами образования, при этом главным системообразующим принципом реформы стал переход от модели «образование для всех» к модели «образование по выбору».

Профессор Абылкасымова А.Е. всесторонне осветила ход реформирования системы общего среднего образования в Казахстане, которая в последние годы проводилась в следующих направлениях – введения 12-летнего образования; изменения содержания образования и методики обучения; обязательного изучения трех языков (казахский, русский, английский); развития электронного обучения; введения подушевого финансирования; строительства новых зданий для школ, которые стали оснащаться современным оборудованием и техникой.

Модернизация системы образования была ориентирована на обеспечение равного доступа школьников к качественному среднему образованию, независимо от их национальности и места проживания, а также удовлетворение потребности каждой личности, всего общества и государства в целом. В основу программ образования для всех уровней заложена система ценностей патриотического Акта «Мәңгілік Ел» – казахстанский патриотизм, гражданская ответственность, уважение к труду и т.п.

Большое внимание автор в своей работе уделила развитию высшего образования, при которой основной тенденцией стал отказ от государственной монополии на образование. Как следствие, на равных условиях начал развиваться негосударственный сектор образования и он получил достойное место в обществе.

Можно и дальше перечислять все достижения страны за 30-летний период нашей независимости, о которых все мы хорошо знаем. Для нас более важным является то, что автор сумела с научной точки зрения всесторонне и широко раскрыть достижения нашего государства в модернизации системы образования в соответствии с тенденциями ее развития в мире. В итоге Республика Казахстан во многом успешно вписалась в мировое образовательное пространство. Несомненно, главную направляющую и координирующую роль в этом сыграл Елбасы – первый Президент нашего государства Нурсултан Абишевич Назарбаев, о чем профессор Абылкасымова А.Е. достаточно подробно раскрыла в своем научном труде.

**Академик Национальной академии
наук Республики Казахстан, доктор
философских наук, профессор
Кшибек Досмухамед Кшибекевич**

МАЗМҰНЫ

ЭКОНОМИКА

Абиева С.Н., Медуханова Л.А. Қанабекова М.А. ҚАЗАҚСТАНДА ВАЛЮТАЛЫҚ РЕТТЕУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	6
Айбосынова Д.А., Урузбаева Н.А. НҰР-СҰЛТАН ҚАЛАСЫНЫҢ ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА БИЗНЕСІ: ДАМУ ДИНАМИКАСЫ МЕН СИПАТТАМАСЫ.....	14
Бейсембекова С.Х., Сихимбаев М.Р., Сихимбаева Д.Р. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ЖЕР ҚОЙНАУЫН ПАЙДАЛАНУДЫ МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУ.....	22
Жағыпарова А.О., Алибекова Б.А., Курманалина А., Бекбусинова Г.К., Баева Д.А. COVID-19 ПАНДЕМИЯСЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ ӘЛЕМДІК ЭКОНОМИКАҒА ӘСЕРІ.....	29
Касенбаев Ғ.С., Қайдарова Л.Қ., Рахметуллина Ш.Ж., Керимова У.К., Рахимжанова Г.М. ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ АЗЫҚ-ТҮЛІК ӨНІМДЕРІНЕ ҚОЛЖЕТІМДІЛІК - АЗЫҚ-ТҮЛІК ҚАУІПСІЗДІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДІҢ НЕГІЗІ.....	39
Макаров А.Н., Жакупова Б.А., Нурманов А.О., Сексенова А.Т., Жиенбаев Ұ.Б. КӘСІПОРЫНДА ҚАРЖЫЛЫҚ ЖОСПАРЛАУДЫ ҰЙЫМДАСТЫРУДЫҢ НЕГІЗГІ МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ ОНЫ ШЕШУ ЖОЛДАРЫ.....	47
Мархаева Б.А., Бейсенова М.У., Жаздыкбаева Д.П. ҚАЗАҚСТАННЫҢ ДЕПОЗИТТЕРГЕ КЕПІЛДІК БЕРУ ҚОРЫНЫҢ ҚАРЖЫЛЫҚ ТҰРАҚТЫЛЫҒЫН БАҒАЛАУ.....	55
Мурсалова Х.Н., Баймагамбетова Л.К., Алимбетов У.С., Турдиева З.М., Апышева А.А. ЕАЭО ШЕҢБЕРІНДЕ ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ИНТЕГРАЦИЯСЫНЫҢ ТИІМДІЛІГІН АРТТЫРУ БАҒЫТТАРЫ.....	63
Нурмухаметов Н.Н., Абдикадилова А.А., Әбенев Е.М., Петров А.М. ЦИФРЛЫҚ ЭКОНОМИКА ЖАҒДАЙЫНДА ШАҒЫН КӘСІПОРЫНДАРДЫҢ БӘСЕКЕЛЕСТІК АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫНЫҢ СТРАТЕГИЯСЫН ӘЗІРЛЕУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	70
Панзабекова А.Ж., Жанбозова А.Б., Дигель И.Е. УРБАНИСТИКАНЫҢ ЗАМАНАУИ ТҰЖЫРЫМДАМЛАРЫ ЖӘНЕ ОЛАРДЫ COVID-19 ПАНДЕМИЯСЫНАН KEЙІН ҚАЛАЛАРДЫ ДАМЫТУДА ҚОЛДАНУ.....	78
Сатымбекова К.Б., Молдогазиева Г.М., Иманбаева З.О., Нурмаганбетова Б.К., Керімбек Ғ.Е. КОМПАНИЯНЫҢ ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙЫНЫҢ ТҰРАҚТЫЛЫҒЫН БАСҚАРУДЫ ОҢТАЙЛАНДЫРУ ЖОЛДАРЫ.....	87
Тилеубергенев Е.М., Садуакасов Ш.С., Конуспаев Р.К., Сейтахметова Н.Л. ШАҒЫН БИЗНЕС КӘСІПОРЫНДАРЫНЫҢ ҚАРЖЫЛЫҚ СТРАТЕГИЯСЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	94
Тулегенова Ж.У., Бекбусинова Г.К., Баймбетова А.Б., Турчкенова Р.А., Луневски С. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ САЛЫҚ САЯСАТЫНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК САЛЫҚ АУДИТІ.....	99

Шаяхметова Л.М., Майдырова А.Б., Молдажанов М.Б. ЕРЕКШЕ ҚОРҒАЛАТЫН ТАБИҒИ АУМАҚТАРДАҒЫ ҚАЗАҚСТАННЫҢ ТУРИЗМ ИНДУСТРИЯСЫНЫҢ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ӘЛЕУЕТІН БАҒАЛАУ.....	107
--	-----

ПЕДАГОГИКА

Бабаханов Ф.Б., Жолдасбекова С.А., Момбек Ә.Ә., Кривирадева Б.И., Әбуов Ә.Е. ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНДАҒЫ САПА МЕНЕДЖМЕНТІН ЖЕТІЛДІРУ.....	114
--	-----

Дүйсенбеков Е.Б., Питер Жак, Тұргынбаева Б.А., Әріпбаева Л.Ш., Досқара А.Т. ҚАЗІРГІ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕ МЕКТЕП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ПЕДАГОГИҚАЛЫҚ МАМАНДЫҚТАРЫНА ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҚТАРЫН ДАМЫТУ.....	120
---	-----

Жанбеков Х.Н., Маликқызы Л., Сагимбаева А.Е., Нұғманова Л.А. БОЛАШАҚ МҰҒАЛІМДЕРДІҢ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ БІЛІМІ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ҚҰЗЫРЕТТІЛКТИ ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ МАҢЫЗДЫ ШАРТЫ РЕТІНДЕ.....	126
---	-----

Рамазанов Т.Б., Шормақова А.Б. ҚАЗІРГІ МЕКТЕП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ДИАЛОГ ҚҰРУДАҒЫ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	132
---	-----

Сифазы А.Қ., Бирова Я., Балтабаева Г.С., Ескиндиrowa М.Ж., Ауельбекова А.У. ҚАЗІРГІ АУДАРМА ТЕОРИЯСЫНДАҒЫ ІЛЕСПЕ АУДАРМАДА СИНТАКСИСТІК ТҮСІНДІРМЕНІ ҚОЛДАНУ.....	140
--	-----

ФИЛОЛОГИЯ

Даулетова М.Т. КОНЦЕПТ КОГНИТИВТИ ЛИНГВИСТИКА МЕН ЛИНГВОМӘДЕНИЕТТАНУДЫҢ НЕГІЗГІ БІРЛІГІ РЕТІНДЕ.....	146
---	-----

Қалиева А.Қ., Әмірбаева Ш.М. М.О. ӘУЕЗОВ ӘНГІМЕЛЕРІНДЕГІ ҰЛТТЫҚ ПЕЙЗАЖ ПОЭТИКАСЫ.....	153
---	-----

Нұрмұратов С.Е., Ошақбаева Ж.Б., Қоңырбаева Ж.М. ҚОҒАМНЫҢ РУХАНИ ЖАҢҒЫРУЫНДАҒЫ МАҚАЛ-МӘТЕЛДЕРДІҢ ОРНЫ МЕН РӨЛІ.....	160
---	-----

Сұлтанқызы Ж.С., Сейтахметова Н.Л. ТІЛДІК САНАНЫҢ МӘДЕНИ-ФИЛОСОФИЯЛЫҚ ШЫҒУ ТЕГІ ЖӘНЕ ОНЫҢ КОГНИТИВИЗМДІ ҚАЛЫПТАСТЫРУДАҒЫ РӨЛІ.....	168
---	-----

Төремұратова Қ.Ж., Бейхан З. ТІЛ – ҚАЗАҚ МӘДЕНИЕТІН ЖАҢҒЫРТУ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ.....	173
---	-----

САЯСАТТАНУ

Дунаев В.Ю., Курганская В.Д., Сейдуманов А.С. САЯСИ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ФАКТОРЛЫҚ ТАЛДАУДАҒЫ "СЕБЕП ШҰҢҚЫРЫ"	178
---	-----

Жаманқараев Ж.С., Симтиков Ж.К. САНКЦИЯЛАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ САЯСАТТАҒЫ ОРНЫ: ТӘУЕКЕЛДЕРДІ АЗАЙТУ ӘДІСТЕРІ МЕН ТӘСІЛДЕРІ.....	187
---	-----

Қадыржанов Р.Қ., Ешпанова Д.Д. ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҰЛТТЫҚ ҚҰРЫЛЫСЫНДАҒЫ ГОМОГЕНДІЛІК ЖӘНЕ ГЕТЕРОГЕНДІЛІК.....	194
---	-----

Нысанбаева А. ҚАЗАҚСТАН МӘДЕНИ САЯСАТЫНЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	201
Хамидов А.А. «ЧЖОУ И» КАНОНЫНЫҢ ЕКІ ИДЕЯЛЫҚ-ӘДІСТЕМЕЛІК ЕРЕЖЕСІ.....	208

ТАРИХ

Әпендиев Т.Ә. 1945-1955 жж. ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ АУЫЛ ХАЛҚЫНЫҢ ДЕМОГРАФИЯЛЫҚ ЖАҒДАЙЫ.....	215
Джалилов З.Г., Батырхан Б.Ш. БАТЫС ЕУРОПАНЫҢ ШЫҒЫС ЖЕРОРТА ТЕҢІЗІНДЕГІ САЯСАТЫ ТАРИХЫНАН.....	227
Селкебаева А., Сұлтанбеков Ш.С., Әстемес Г., Ыбырай С.Б., Ергешов Е.Т. «ҚАЗАҚСТАН ТАРИХЫ» ПӘНІН ОҚЫТУ ӘДІСТЕМЕСІНДЕГІ ТҰЖЫРЫМДАМАЛЫҚ ӘДІС.....	237
Шашаев Ә.Қ., Мрзабаева Р.Ж., Сүлеймен С. XX ҒАСЫРДЫҢ 20-30 ЖЫЛДАРДАҒЫ ҚОҒАМДЫҚ НЕГІЗДЕ ҚҰРЫЛҒАН ҚОҒАМДЫҚ ҰЙЫМДАРДЫҢ ҚЫЗМЕТІ.....	245

ҚҰҚЫҚТАНУ

Аюпова З.К., Кусайнов Д.У., Рахметулина Б.С., Алимбетова Ж.А., Сапаров Б.Ж. ТЕРРОРИЗМ МЕН ДІНИ ЭКСТРЕМИЗМГЕ ҚАРСЫ КҮРЕСТІҢ ЗАҢНАМАЛЫҚ Н ЕГІЗДЕРІ.....	250
Балтабаев Е., Гирдвойн П., Сомжүрек Б.Ж., Усерова А.Н., Апахаев Н.Ж. СПОРТШЫЛАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫН ҚОРҒАУДАҒЫ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚҰҚЫҚ: ҚАЗАҚСТАН МЕН ПОЛЬША МЫСАЛЫНДА.....	256
Қуатова А.Ә., Көшербаев Ж.Ә., Бопабаев Е.Ч., Мороз С.П., Адырбеков Д.Т. ОРТАЛЫҚ АЗИЯДАҒЫ ЖЕР АЙНАЛЫМЫН ҚҰҚЫҚТЫҚ РЕТТЕУ МӘСЕЛЕСІ: ҚАЗАҚСТАН ЖАҒДАЙЫ.....	266

ҚР ҰҒА АКАДЕМИКТЕРІНІҢ ЖЕТІСТІКТЕРІ

КІШІБЕКОВ Д.К. ҚАЗАҚСТАННЫҢ ПЕДАГОГИКА ҒЫЛЫМЫНА ҚОСЫЛҒАН ЖАҢА ҮЛЕС!.....	274
--	-----

СОДЕРЖАНИЕ

ЭКОНОМИКА

Абиева С.Н., Медуханова Л.А. Канабекова М.А. ОСОБЕННОСТИ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ В КАЗАХСТАНЕ.....	6
Айбосынова Д.А., Урузбаева Н.А. МАЛЫЙ И СРЕДНИЙ БИЗНЕС Г. НУР-СУЛТАН: ДИНАМИКА РАЗВИТИЯ И ХАРАКТЕРНЫЕ ЧЕРТЫ.....	14
Бейсембекова С.Х., Сихимбаев М.Р., Сихимбаева Д.Р. ГОСУДАРСТВЕННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ НЕДРОПОЛЬЗОВАНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....	22
Жагыпарова А.О., Алибекова Б.А., Курманалина А., Бекбусинова Г.К., Баева Д.А. ПАНДЕМИЯ COVID-19 И ЕЕ ВЛИЯНИЕ НА МИРОВУЮ ЭКОНОМИКУ.....	29
Касенбаев Г.С., Кайдарова Л.К., Рахметуллина Ш.Ж., Керимова У.К., Рахимжанова Г.М. ДОСТУПНОСТЬ ПРОДУКТОВ ПИТАНИЯ – ОСНОВА ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРОДОВОЛЬСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В КАЗАХСТАНЕ.....	39
Макаров А.Н., Жакупова Б.А., Нурманов А.О., Сексенова А.Т., Жиенбаев Ү.Б. ОСНОВНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ОРГАНИЗАЦИИ ФИНАНСОВОГО ПЛАНИРОВАНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ.....	47
Мархаева Б.А., Бейсенова М.У., Жаздыкбаева Д.П. ОЦЕНКА ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ КАЗАХСТАНСКОГО ФОНДА ГАРАНТИРОВАНИЯ ДЕПОЗИТОВ.....	55
Мурсалова Х.Н., Баймагамбетова Л.К., Алимбетов У.С., Турдиева З.М., Апышева А.А. НАПРАВЛЕНИЯ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ИНТЕГРАЦИИ КАЗАХСТАНА В РАМКАХ ЕАЭС.....	63
Нурмухаметов Н.Н., Абдикадилова А.А., Эбенев Е.М., Петров А.М. ОСОБЕННОСТИ РАЗРАБОТКИ СТРАТЕГИИ КОНКУРЕНТНЫХ ПРЕИМУЩЕСТВ МАЛЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ.....	70
Панзабекова А.Ж., Жанбозова А.Б., Дигель И.Е. СОВРЕМЕННЫЕ КОНЦЕПЦИИ УРБАНИСТИКИ И ИХ ПРИМЕНЕНИЕ ДЛЯ РАЗВИТИЯ ГОРОДОВ ПОСЛЕ ПАНДЕМИИ COVID-19 ¹	78
Сатымбекова К.Б., Молдогазиева Г.М., Иманбаева З.О., Нурмаганбетова Б.К., Керимбек Г.Е. ПУТИ ОПТИМИЗАЦИИ УПРАВЛЕНИЯ УСТОЙЧИВОСТЬЮ ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ КОМПАНИИ.....	87
Тилеубергенов Е.М., Садуакасов Ш.С., Конуспаев Р.К., Сейтахметова Н.Л. ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ФИНАНСОВОЙ СТРАТЕГИИ ПРЕДПРИЯТИЙ МАЛОГО БИЗНЕСА.....	94
Тулегенова Ж.У., Бекбусинова Г.К., Баймбетова А.Б., Турчекенова Р.А., Луневски С. ГОСУДАРСТВЕННЫЙ НАЛОГОВЫЙ АУДИТ В НАЛОГОВОЙ ПОЛИТИКЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	99

Шаяхметова Л.М., Майдырова А.Б., Молдажанев М.Б. ОЦЕНКА ИНВЕСТИЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА ИНДУСТРИИ ТУРИЗМА КАЗАХСТАНА НА ОСОБО ОХРАНЯЕМЫХ ПРИРОДНЫХ ТЕРРИТОРИЯХ.....	107
---	-----

ПЕДАГОГИКА

Бабаханов Ф.Б., Жолдасбекова С.А., Момбек А.А., Кривирадева Б.И., Абуов А.Е. СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕНЕДЖМЕНТА КАЧЕСТВА В ВЫСШЕМ УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕНИИ.....	114
--	-----

Дуйсенбеков Е.Б., Питер Жак, Тургунбаева Б.А., Арипбаева Л.Ш., Доскара А.Т. РАЗВИТИЕ ИНТЕРЕСА ШКОЛЬНИКОВ К ПЕДАГОГИЧЕСКИМ ПРОФЕССИЯМ В СОВРЕМЕННОЙ СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ.....	120
--	-----

Жанбеков Х.Н., Маликқызы Л., Сагимбаева А.Е., Нұғманова Л.А. ЭКОЛОГИЧЕСКАЯ ОБРАЗОВАННОСТЬ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ КАК ВАЖНОЕ УСЛОВИЕ ФОРМИРОВАНИЯ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ.....	126
---	-----

Рамазанов Т.Б., Шормакова А.Б. ОСОБЕННОСТИ ПОСТРОЕНИЯ ДИАЛОГА СОВРЕМЕННЫХ ШКОЛЬНИКОВ.....	132
---	-----

Сигазы А.Қ., Бирова Я., Султанбеков Ш.С., Ескиндиrowa М.Ж., Ауельбекова А.У. СИНТАКСИЧЕСКОЕ РАЗВЕРТЫВАНИЕ В СИНХРОННОМ ПЕРЕВОДЕ В СОВРЕМЕННОЙ ТЕОРИИ ПЕРЕВОДА.....	140
---	-----

ФИЛОЛОГИЯ

Даулетова М.Т. КОНЦЕПТ КАК ОСНОВНАЯ ЕДИНИЦА КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ И ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИИ.....	146
---	-----

Калиева А.К., Амирбаева Ш.М. ПОЭТИКА НАЦИОНАЛЬНОГО ПЕЙЗАЖА В РАССКАЗАХ М.О. АУЭЗОВА.....	153
--	-----

Нурмуратов С.Е., Ошакбаева Ж. Б., Коньырбаева К. М. МЕСТО И РОЛЬ ПОСЛОВИЦ И ПОГОВОРОВ В ДУХОВНОЙ МОДЕРНИЗАЦИИ ОБЩЕСТВА.....	160
--	-----

Сұлтанқызы Ж.С., Сейтахметова Н.Л. КУЛЬТУРФИЛОСОФСКИЕ ИСТОКИ ЯЗЫКОВОГО СОЗНАНИЯ И ЕГО РОЛЬ В ФОРМИРОВАНИИ КОГНИТИВИСТИКИ.....	168
--	-----

Туремуратова К.Ж., Бейхан З. ЯЗЫК КАК ФАКТОР ВОЗРОЖДЕНИЯ КАЗАХСКОЙ КУЛЬТУРЫ.....	173
--	-----

ПОЛИТОЛОГИЯ

Дунаев В.Ю., Курганская В.Д., Сейдуманов А.С. «ВОРОНКА ПРИЧИННОСТИ» В ФАКТОРНОМ АНАЛИЗЕ ПОЛИТИЧЕСКИХ РИСКОВ.....	178
--	-----

Жаманкараев Ж.С., Симтиков Ж.К. САНКЦИИ И ИХ МЕСТО В МЕЖДУНАРОДНОЙ ПОЛИТИКЕ: МЕТОДЫ И СПОСОБЫ МИНИМИЗАЦИИ РИСКОВ.....	187
--	-----

Кадыржанов Р.К., Ешпанова Д.Д.,
ГОМОГЕННОСТЬ И ГЕТЕРОГЕННОСТЬ В НАЦИОНАЛЬНОМ СТРОИТЕЛЬСТВЕ
КАЗАХСТАНА.....194

Нысанбаева А.
АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ КУЛЬТУРНОЙ ПОЛИТИКИ КАЗАХСТАНА.....201

Хамидов А.А.
ДВА МИРОВОЗЗРЕНЧЕСКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИХ ПОЛОЖЕНИЯ КАНОНА «ЧЖОУ И».....208

ИСТОРИЯ

Апендиев Т.А.
ДЕМОГРАФИЧЕСКАЯ СИТУАЦИЯ НАСЕЛЕНИЯ В СЕЛАХ КАЗАХСТАНА 1945-1955 гг. 215

Джалилов З.Г., Батырхан Б.Ш.
К ИСТОРИИ ПОЛИТИКИ ЗАПАДНОЙ ЕВРОПЫ В ВОСТОЧНОМ СРЕДИЗЕМНОМОРЬЕ.....227

Селкебаева А.Т., Султанбеков Ш.С., Астемес Г., Ыбырай С.Б., Ергешов Е.Т.
КОНЦЕПТУАЛЬНЫЙ ПОДХОД В МЕТОДИКЕ ПРЕПОДАВАНИЯ ДИСЦИПЛИНЫ
«ИСТОРИЯ КАЗАХСТАНА».....237

Шашаев Ә.Қ., Мрзабаева Р.Ж, Сүлеймен С.
ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ОБЩЕСТВЕННЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ, СОЗДАННЫХ НА ОБЩЕСТВЕННЫХ
НАЧАЛАХ В 20-30-Е ГОДЫ ХХ В. 245

ЮРИСПРУДЕНЦИЯ

Аюпова З.К., Кусайнов Д.У., Рахметулина Б.С., Алимбетова Ж.А., Сапаров Б.Ж.
ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫЕ ОСНОВЫ БОРЬБЫ С ТЕРРОРИЗМОМ И РЕЛИГИОЗНЫМ
ЭКСТРЕМИЗМОМ.....250

Балтабаев Е., Гирдвойн П., Сомжурек Б.Ж., Усерова А.Н., Апахаяев Н.Ж.
МЕЖДУНАРОДНОЕ ПРАВО В ЗАЩИТЕ ПРАВ СПОРТСМЕНОВ: НА ПРИМЕРЕ
КАЗАХСТАНА И ПОЛЬШИ.....256

Куатова А.А., Кошербаев Ж.А., Бопабаев Е.Ч., Мороз С.П., Адырбеков Д.Т.
ПРОБЛЕМА ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ОБОРОТА ЗЕМЕЛЬ В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ:
НА ПРИМЕРЕ КАЗАХСТАНА.....266

ДОСТИЖЕНИЯ АКАДЕМИКОВ НАН РК

КШИБЕКОВ Д.К.
НОВЫЙ ВКЛАД В ПЕДАГОГИЧЕСКУЮ НАУКУ КАЗАХСТАНА.....274

CONTENTS

ECONOMICS

Abieva S.N., Medukhanova L.A., Kanabekova M.A. FEATURES OF CURRENCY REGULATION IN KAZAKHSTAN.....	6
Aibossynova D.A., Uruzbayeva N.A. SMALL AND MEDIUM-SIZED BUSINESSES IN NUR-SULTAN CITY: DEVELOPMENT DYNAMICS AND CHARACTERISTIC FEATURES.....	14
Beisembekova S.Kh., Sikhimbayev M.R., Sikhimbayeva D.R. PUBLIC ADMINISTRATION OF SUBSOIL USE IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	22
Zhagyparova A.O., Alibekova B., Kurmanalina A., Bekbusinova G.K., Bayeva D.A. THE COVID-19 PANDEMIC AND ITS IMPACT ON THE GLOBAL ECONOMY.....	29
Kassenbayev G.S., Kaidarova L.K., Rakhmetullina SH.ZH., Kerimova U.K., Rakhimzhanova G.M. FOOD AVAILABILITY AS THE BASIS OF FOOD SECURITY IN KAZAKHSTAN.....	39
Makarov A., Zhakupova B., Nurmanov A., Seksenova A., Zhienbayev U. THE MAIN PROBLEMS OF ORGANIZING FINANCIAL PLANNING AT THE ENTERPRISE AND WAYS TO SOLVE IT.....	47
Markhayeva B.A., Beisenova M.U., Zhazdykbayeva D.P. FINANCIAL SUSTAINABILITY ASSESSMENT OF THE KAZAKHSTAN DEPOSIT INSURANCE FUND.....	55
Mursalova Kh.N., Baimagambetova L.K., Alimbetov U.S., Turdieva Z.M., Apysheva A.A. DIRECTIONS FOR IMPROVING EFFICIENCY OF ECONOMIC INTEGRATION OF KAZAKHSTAN WITHIN THE EAEU.....	63
Nurmuhametov N.N., Abdikadirova A.A., Abenov E.M., Petrov A.M. STRATEGY DEVELOPMENT FEATURES OF SMALL ENTERPRISES.....	70
Panzabekova A.Zh., Zhanbozova A.B., Digel I.E. MODERN URBAN CONCEPTS AND THEIR APPLICATION FOR CITY DEVELOPMENT AFTER COVID-19 PANDEMIC.....	78
Satymbekova K., Moldogaziyeva G., Imanbayeva Zh., Nurmaganbetova B., Kerimbek G. WAYS TO OPTIMIZE THE MANAGEMENT OF THE STABILITY OF THE COMPANY'S FINANCIAL POSITION.....	87
Tileubergenov E.M., Saduakasov Sh.S., Konuspayev R.K., Seitakhmetova N.L. FEATURES OF FORMING THE FINANCIAL STRATEGY OF SMALL BUSINESSES.....	94
Tulegenova Zh.U., Bekbusinova G.K., Baymbetova A.B., Turchekenova R., Lunevski S. STATE TAX AUDIT IN THE TAX POLICY OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	99
Shayakhmetova L.M., Maydirova A.B., Moldazhanov M.B. ASSESSMENT OF THE INVESTMENT POTENTIAL OF THE TOURISM INDUSTRY OF KAZAKHSTAN IN SPECIALLY PROTECTED NATURAL AREAS.....	107

PEDAGOGY

Babakhanov F.B., Zholdasbekova S.A., Mombek A.A., Kriviradeva B.I., Abuov A.E. IMPROVING QUALITY MANAGEMENT IN A HIGHER EDUCATION INSTITUTION.....	114
Duisenbekov E.B., Peter Ziak, Turgunbayeva B., Aripbaeva L.Sh., Doskara A. DEVELOPMENT OF SCHOOL CHILDREN INTEREST IN TEACHING PROFESSIONS IN MODERN EDUCATIOAL SYSTEM.....	120
Zhanbekov H.N., Malikkyzy L., Sagimbaiyeva A.E., Nugmanova L.A. PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE FORMATION OF ENVIRONMENTAL COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS.....	126
Ramazanov T.B., Shormakova A.B. FEATURES OF BUILDING A DIALOGUE OF MODERN SCHOOLCHILDREN.....	132
Sigazy A.K., Birova J., Sultanbekov Sh., Yeskindirova M.Zh., Auyelbekova A. SYNTACTIC EXPLICATION IN SYNCHRONIC TRANSLATION IN MODERN THEORY OF TRANSLATION.....	140

PHILOLOGY

Dauletova M.T. THE CONCEPT AS THE MAIN UNIT OF COGNITIVE LINGUISTICS AND LINGUOCULTUROLOGY.....	146
Kalieva A.K., Amirbayeva Sh.M. THE POETICS OF THE NATIONAL LANDSCAPE IN THE STORIES OF M.O. AUEZOV.....	153
Nurmuratov S.E., Oshakbaeva Zh.B., Konyrbaeva K.M. THE PLACE AND ROLE OF PROVERBS IN THE SPIRITUAL REVIVAL OF SOCIETY.....	160
Sultankyzy Zh.S., Seitakhmetova N.L. CULTURAL AND PHILOSOPHICAL ORIGINS OF LANGUAGE CONSCIOUSNESS AND ITS ROLE IN THE FORMATION OF COGNITIVE SCIENCE.....	168
Turemuratova K.Zh., Beyhan Z. LANGUAGE AS THE FACTOR OF THE REVIVAL OF KAZAKH CULTURE.....	173

POLITICAL SCIENCE

Dunaev V., Kurganskaya V., Seidumanov A. THE "FUNNEL OF CAUSALITY" IN FACTOR ANALYSIS OF POLITICAL RISKS.....	178
Zamankaraev Zh.S., Simtikov Zh.K. SANCTIONS AND THEIR PLACE IN INTERNATIONAL POLITICS: METHODS AND APPROACHES TO REDUCING RISKS.....	187
Kadyrzhanov R.K., Yeshpanova D.D. HOMOGENEITY AND HETEROGENEITY IN THE NATION-BUILDING OF KAZAKHSTAN.....	194
Nyissanbayeva A. ACTUAL PROBLEMS OF CULTURAL POLICY OF KAZAKHSTAN.....	201

Khamidov A.A. TWO IDEOLOGICAL AND METHODOLOGICAL PROVISIONS OF THE CANON «ZHOU YI».....	208
---	-----

HISTORY

Apendiyev T.A. DEMOGRAPHIC SITUATION OF THE POPULATION IN THE VILLAGES OF KAZAKHSTAN 1945-1955.....	215
--	-----

Dzhalilov Z., Batyrkhan B. TO THE HISTORY OF POLITICS OF WESTERN EUROPE IN THE EASTERN MEDITERRANEAN.....	227
--	-----

Selkebayeva A., Sultanbekov Sh.S., Astemes G., Ybyray S.B., Ergeshov E.T. CONCEPTUAL APPROACH IN TEACHING METHODS OF THE DISCIPLINE "HISTORY OF KAZAKHSTAN".....	237
---	-----

Shashaev A.K., Mrzabayeva R.Zh., Suleimen S. ACTIVITIES OF PUBLIC ORGANIZATIONS ESTABLISHED ON A PUBLIC BASIS IN THE 20-30S OF THE XX CENTURY.....	245
---	-----

LAW

Ayupova Z.K., Kussainov D.U., Rakhmetullina B.S., Alimbetova Zh.A., Saparov B.Zh. LEGISLATIVE BASIS FOR COMBATING TERRORISM AND RELIGIOUS EXTREMISM.....	250
--	-----

Baltabayev E., Piotr Girdwoyn., Somzhurek B.Zh., Usserova A., Apakhayev N.Zh. INTERNATIONAL LAW IN PROTECTION OF THE RIGHTS OF SPORTSMEN: A CASE STUDY KAZAKHSTAN AND POLAND.....	256
--	-----

Kuatova A.A., Kosherbayev Zh.A., Bopabaev E.Zh., Moroz S.P., Adyrbekov D.T. THE PROBLEM OF LEGAL REGULATION OF LAND TURNOVER IN CENTRAL ASIA: THE CASE OF KAZAKHSTAN.....	266
--	-----

ACHIEVEMENTS OF ACADEMICIANS OF NAS RK

Kishibekov D. K. A NEW CONTRIBUTION TO THE PEDAGOGICAL SCIENCE OF KAZAKHSTAN.....	274
---	-----

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

[www: nauka-nanrk.kz](http://www.nauka-nanrk.kz)

ISSN 2518–1467 (Online),

ISSN 1991–3494 (Print)

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Редакторы: *М.С. Ахметова, А. Ботанқызы, Д.С. Аленов, Р.Ж. Мрзабаева*

Верстка на компьютере *Г.Д. Жадырановой*

Подписано в печать 10.12.2021.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать - ризограф.

17,5 п.л. Тираж 300. Заказ 6.

